

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

Pentastichon Apologeticvm Ad Zoilvm Et Momvm In Defensionem sex
librorum de disciplina Ecclesiastica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

PENTASTICHON

APOLOGETICVM AD ZOILVM ET MOMVM IN DEFENSIONEM sex librorum de disciplina Ecclesiastica.

*Zoile quid laceras istos furiosè libellos,
Cur tua pestifero pectora felle tument?
Quid petis insano sacratos ore labores,
Quos longo peperit tempore cura vigil?
An quia diuersis est consecrata patronis,
Pagina distrabitur dentibus ista tuis?
Desine non etenim tanti conficta libelli
Fucatis titulis nomina vana gerunt,
Res portant, rebusq; datur medicina caducis,
Et censura grauius moribus illicitis.*

GENERALIS PARAE- NESIS AD REVERENDISSIMOS

ET REVERENDOS PATRES QUIBUS HI
libri inscripti & dedicati sunt pro seria restauratione
collapsæ disciplinæ Ecclesiasticæ cui insertæ sunt contra
Zoilos causæ variæ cum specie quæ mouerunt ipsam
Authorem cur non vni, sed diuersis Patribus simul hos
libellos de restauratione disciplinæ, dedicarit:

Per M. Matthiam Hulcedium A-
gripp. P. G. L.

*Concidit heu florens quondam respublica Christi,
Disperunt sanctæ religionis opes:
Rarus in orbe sinus prisca pietate relucet
O vbi nunc veterum mansit auita fides?*

Prisca

Prisca fides abiit, virtus antiqua parentum
Tandem nostrorum, vergit in interitum,
Priscus amor non iam per feruida pectora currit,
Non prisco Zelo feruida corda calent,
Fœdus successit turpisq; libidinis ardor,
Hic amor ad vitium pectora prona rapit;
Sic Christi refrigit amor si concidit alma
Religio, vite certa ruina sacre,
Sic pereunt dotes diuinaq; munera, sancta
Sic perit heu fidei, vix reparandus honos;
Sic prædicta sonant in nos oracula Christi,
Tali namque nota tempora nostra notat:
Cum venient (inquit) postremò sæcula mundo,
Sæcula fligitis ista referta nouis;
Heu dixisse dolet, sparget sua semina tetra
Inferni scelerum dirus ab arce draco,
Et totum inuertet sceleratis artibus orbem,
Igne & sulphurea cuncta domabit aqua:
Tunc noua qua facies, alter quis vultus in orbem
Exulat vt pietas, exulat omnis amor?
Vllane tunc aderunt veteris vestigia cultus?
Anne erit in mundo tunc super vlla fidas?
Fatidici hoc cecinere viri, sic tempora nostra
Describunt, sic hæc vltima secla notant:
Et dubitatis adhuc lapsis succurrere rebus,
Et sanctam Christi constabilire fidem?
O proceres vos quotquot habet Respublica Christi,
Quorum hæc sacratio pendet ab Imperio,
Collapsam instaurato orbem, dextrasq; ruina
Subdite, non mores luxuriare malos,

Grati

Grandia non facili permittite crimina clero,
Vnde fluit tanti fons & origo mali,
Prauorum vigeat rursus correctio morum,
Vnde iterum cuncti spes & origo boni,
Hanc tradunt, docta quas prodidit arte, libelli
Schultingus, claro nomine Sternovichius,
Vir clarus docto Cornelius ore disertus,
Ad Sophiam quo non aptior alter erit:
Hanc sibi prima petant venerandi lumina cleri
Præcepta, & vitæ nomina digna suæ;
Hinc sibi desumant, quibus est concredita quondam
A Christo sancta sedula cura raris.
Digna suo officio, morumq; exempla sacrorum,
Hinc discant clero ponere fræna suo:
Hinc Abbas monachis quid sit præscribere iura
Discat, & officio dignus adesse suo,
Hinc vigilans nitida velatus tempora mitra
Discat commissos pascere Præsul oues,
Legibus & iustis fontes constringere pœnis,
Et sibi commissis præuigilare gregi;
Hinc sibi desumant antiqui signa rigoris
Quam sancta exstiterint tempora prima patrum,
Que fuerit pietas, quam veneratio cultus
Diuinæ & quantus religionis amor.
Omnibus hic labor inseruit, tibi Christe dicatus
Magnum perfectæ sedulitatis opus
Præcipue vobis veniunt hi sponte libelli
O patres, ad vos pertinet istud opus:
Vos penes est etenim, magni custodia ouilis,
Vobis & Christi credita cura domus,

Offi

Officio similes simili iunxistis amore
Pectora vestra, sacra lumina nunc fidei,
Et simili libri similes dignantur honore,
Qui sacris sacri, nil nisi sacra docent:
Hoc est inuersi disquirunt crimina cleri,
atque optant veteri cuncta rigore geri:
Non vetera exurgent post tempora dura, parentum
Nostrorum multis aurea secla modis,
Ni rigor iste patrum quo prima Ecclesia quondam
In clerum & fontes vsa fuit, redeat:
Hoc vnum clamant immensa volumina patrum,
Littera sacra docet, tempora nostra probant
Plurima conuincunt prauorum scandala morum,
Qua nisi castigans tollere pœna nequit,
Octau' hoc vrget Clementis epistola, cuius
Exstitit ad proceres littera missa viros,
Sollicitus, sanctusq; pater, pastorq; fidelis
Hoc petit, hoc vestri muneris esse docet.
Huius & hi libri plenissima dogmata scripti
Tradunt, materia conueniente sibi:
Præsertim monstrant diuini numinis iram,
Irati & scelerum digna flagella Dei
Ni noua constringant errantem vincula clerum,
Quem rapit instigans in mala multa furor
Quo minus inquirat casta solatia vita
Pestifera veneris non vitata lue.
Ergo agite ô proceres venerandi splendida cœtus
Inter Apostolicos lumina prima viros;
Iungite, nil aliud querunt hi fortè libelli
Fœdera digna Deo, fœdera digna fide

Prolare, pro patria contendite fortiter alma,
Pro pura fidei religione sacra,
Hæreticos contra scelerata pessima gentis
ægmina, quæ stygij turba ministra canis
Impia quos inter Calumni somnia serpunt,
Nil certè his totus nequius orbis habet;
Spiritus hos agitat lethais natus in vndis,
Turbinis hic instar, pectora cæca rotat,
Arma gerunt superosq; omnes in bella laceffunt,
Omnia perumpunt inuia nulla sibi,
Nulla magistratus patiuntur vincula sancti,
Hinc nullum Imperium colla superba ferunt:
Sacra Deum violant, nullis audacia metis
Clauditur, hos omnes nam furor vnus agit,
Spiritus vnus agit, diuini numinis hostis
Hinc audent magno bella mouere Deo.
O audax genius quo non mortalia pellis
Pectora, quo tibi non corda dicata rapis.
Talis erat quondam (veteris ceu pagina scripto
Testatur) populi gens inimica Dei;
Assyri, Tyri, Sodomæ, & saua Gigantum
Turba, Philistini, Sidonijq; feri;
Tales & nostri qui per noua dogmata fallunt
Insontes animos, & fera bella fouent.
Quare agite vnanimis funestas pellite pestes,
auferte armata dira venena manu:
O nona succedant mutata tempora vite
Et toto vigeant aurea secla solo,
Primorum redeat tandem concordia patrum,
O Zelus sancte floreat hic fidei,

Sacri-

Sacrilegos contra diuini nominis hostes
Sumite collata bella sacrata manu
Et prius in tenues discedat spiritus auras,
Quam sacram turbet, magna ruina fidem,
Puraque per varias perdantur dogmata sectas
Dogmata sydereo tradita clara Polo.
Hic labor, hac vestris seruetur gloria factis,
Splendidus hic vobis vsque triumphus erit,
Posteritas primas aeterna laude columnas
Vos canet & vestri fama perennis erit;
Fama per aethereas discurret nuucia sedes
Inferet & rutilis nomina vestra polis.

ADMO